ఉభయ తారకం

మీ పేరేమిటి?

రామతారకం!

గోవిందానికి కన్యాశుల్కంలో లుబ్ధావధాన్లు పాత్ర గుర్తుకొచ్చింది.

'రామనామతారకం. భక్తిముక్తిదాయకం'.

కొన్ని పేర్లు ప్రత్యేకంగా ఉంటాయి. ఏ రామారావో - సుబ్బారావో అని కాకుండా. ఆ ప్రత్యేకమయిన పేర్లు ఇతరుల ఎగతాళికి కూడా గురవుతాయి. తనపేరే ఉంది గోవిందం అని...

భజగోవిందం అని తనను కొందరు ఎద్దేవా చేయడం బాగా తెలుసు. భజగోవిందం – భజగోవిందం – గోవిందం భజ మూఢమతే...అని అందుకనే తనపేరు పూర్తిగా పలకడం మానేసి 'గోవిందు' అని కుదించుకున్నాడు. ప్రచారం చేసుకున్నాడు. – రెండు మూడేళ్ళ పాటు అవస్థ పడి.

అక్కడితో ఏమయింది?

గోవిందా! గోవిందా! నీదేమైన పోయిందా!? – అని ఇప్పటికీ కొందరు ఎగతాళి చేస్తూనే ఉన్నారు.

'రామతిలకం' పేరు వినగానే భజగోవిందం మనసులో ఈ ఆలోచనలన్నీ మెదిలాయి.

తెల్లవారు జామున కురిసిన కొద్దిపాటి వానకే రోడ్లన్నీ జలమయమైపోయాయి. గుంటూరు బస్‌స్టాండ్‌లోకి వెళ్ళాలంటే పాదాలు తడుపుకుంటేగానీ కుదరదు.

నాన్‌స్టాప్ బస్ విజయవాడపోయేది సిద్ధంగా ఉంది. టికెట్ కౌంటర్ దగ్గర పది పన్నెండు మంది వరుసలో ఉన్నారు.

బస్ నీళ్లగుంట ముందు ఆగి ఉంది.

లోపలకు అడుగు పెట్టాలనుకున్నవాడు తప్పనిసరిగా ఆ నీళ్ల గుంటలో దిగి నడవాల్సిందే. తిరుపతిలో స్వామిదర్శనానికి వెళ్లే వాళ్లకు సింహద్వారం దగ్గర విధిగా 'పాద ప్రక్షాళనం' జరిపించే ఏర్పాటు గుర్తుకొచ్చింది.

భుజానికి లగేజ్ బ్యాగ్ బరువుగా వేళ్లాడుతోంది. చేతిలో బ్రీఫ్‌కేస్. టికెట్ క్యూలో నించోవడానికి నీళ్ల గుంటలు దాటుతూ నడుస్తున్నాడు. లగేజ్ బ్యాగ్ నేలమీద పెట్టడానికి లేదు. నేల కనబడడం లేదు. అంతా నీళ్లే.

తను పడుతున్న అవస్థ చూసి, క్యూలో ఉన్న ఒక ఆసామీ 'మాష్టారూ' ఆ నోటు యిటివ్వండి. 'మీకూ టిక్కెట్ తీస్తాను' అన్నాడు.

గోవిందానికి ఆశ్చర్యం అనిపించింది. తనంతతాను ఇతరులకు సహాయపడడానికి ఉత్సాహం చూపే మనిషి కనిపించడడం ఈ రోజుల్లో చాలా తక్కువ!

క్యూలో యింతమంది ఉండగా తను అలాకప్పదాటు వేసి టిక్కెట్ తెప్పించుకోవడం సబబేనా అని ఒక్కక్షణం తటపటాయించాడు. తన అభిప్రాయం కోసం ఎదురుచూడకుండా ఆ ఆసామీ తన చేతిలోని నోటు లాక్కున్నాడు. గోవిందానికి ఇంక ఆలోచించే పనే లేదు. టిక్కెట్ తెచ్చి ఇద్దరూ సీట్లో కూర్చున్న తరువాత అడిగాడు గోవిందం...అవతలి మనిషి పేరయినా తెలుసుకోకపోతే మరీ కృతఘ్నుత అయిపోతుందని.

రామతారకం ఉత్సాహం ఉన్న యువకుడిలా కనిపిస్తున్నాడు. పేరు చెప్పి ఊరికే ఉండిపోవడంలో అతనికి 'ఫెయిత్' ఉన్నట్లు లేదు. 'నేను స్టేట్‌బ్యాంక్‌లో ఆఫీసర్‌గా ఉన్నానండి. కొద్దిగా పనిబడి విజయవాడ వెడుతున్నాను. 'మీరు లగేజ్‌తో ఇబ్బంది పడడం చూసి...'

'చాలా థాంక్స్. మీలాంటి పరోపకార పారీణులు ప్రపంచంలో కరువయిపోతున్నారు. నాపేరు గోవిందం. తెలుగు వచ్చునుగాని, తెలుగు ప్రాంతం వదిలేసి చాలాకాలం అయింది. అన్నీ తెలిసిన ప్రదేశాలే అయినా కొత్తకొత్తగా

కనిపిస్తున్నాయి.'

'క్షణానికో రకంగా మారిపోతోందండీ...మన తెలుగు దేశం.'

'ప్రపంచం అంతా అంతేలెండి. మార్పు సహజం. మారకుండా ఉండడమే ఆశ్చర్యం. ఇంతకూ ఒక గంటలో బెజవాడ చేరుకుంటామంటారా?' అన్నాడు గోవిందం.

'అందులో ఏమీ అనుమానం లేదు. ఈ నాన్‌స్టాప్ బస్‌లు ఉన్నాయి చూడండి...వీటి ధర్మమా అని ప్రయాణాలు చాలా సౌకర్యంగా తయారయ్యాయి'.

బస్‌లోకి జనం ఎక్కుతున్నారు.

వడివడిగా అన్ని సీట్లూ నిండిపోతున్నాయి.

వీళ్ళిద్దరూ కూర్చున్న సీటుకి వెనుకగా ఒక ఆసామీ వచ్చాడు, నోట్లో చార్‌మినార్ బిగించి. గోవిందం అయిష్టంగా ముఖం పెట్టాడు.

'నేనూ టికెట్ కొన్నాను లెండి-' అన్నాడు ఆ చార్‌మినార్ మనిషి...గోవిందం వంక తేరిపార చూస్తూ.

గోవిందానికి ఈ డైలాగ్ అర్థం కాలేదు. రామతారకం వంక చూసాడు.

'అతన్తో అట్టే మాటలు పెట్టుకోకండి-' అన్నట్లు చూసాడు అతను. 'పొద్దున్నే ముఖం కడిగినట్లున్నాడు పాపం ఆ ఆసామీ, మీరేం పట్టించుకోకండి-' అన్నాడు రామతారకం రహస్యంగా గోవిందం చెవిలో.

ఈ మాటలు అంతకన్నా అర్థం కాలేదు గోవిందానికి. అయినా గంభీరంగా కూర్చుండిపోయాడు. ఓ పోలీస్ కానిస్టేబుల్ బస్‌లోకి వచ్చారు. తిన్నగా వెళ్లి వెనుక వరుసలో చివరిసీట్ ఆక్రమించాడు.

'ప్రతి బస్‌కీ ఇలాంటి ఉల్ఫా ఖాతాలు ఒకటో రెండో తగులుతూనే ఉంటాయి-' అన్నాడు చార్‌మినార్ ఆసామీ.

గోవిందం వద్దనుకున్నా ఈ మాటలు అతని చెవిన పడుతూనే ఉన్నాయి. అతను ఇంకా ఉపన్యాస ధోరణిలో చెప్పుకుపోతున్నాడు. 'అసలు 'కంచే చేను మేయడం' అంటే ఇదే. మళ్లీ రోడ్డు మీద ప్రతి దుకాణం దగ్గరా అయిదు రూపాయిలన్నా వసూలు చేయకుండా

ముందుకు అడుగు వేయడు. బస్‌లో మాత్రం టికెట్ తీసుకోకుండా దొరబాబులాగా వచ్చి కూర్చుంటాడు. ఎవడి అబ్బసొమ్మనుకుంటాడు? అందుకనే కార్పొరేషన్‌కి బోలెడు నష్టం వస్తోంది. అసలు వాళ్లనే అనాలిలెండి. వాళ్లకే నిజాయితీ ఉంటే ఇన్ని నష్టాలు ఎందుకొస్తాయి? నేను మా ఊరు ఎం.ఎల్.ఏ.కి చెప్పాను – ఈ బస్ రూట్ నాకు ఇచ్చెయ్యండి. ప్రతినెలా వెయ్యి రూపాయలు లాభం ఇస్తానని. ఊహు వాళ్లు ఒప్పుకోరు. ప్రయివేట్ ఆపరేటర్లు ఎప్పుడూ నయం.'

అతని మాటలు ఎవరూ పట్టించుకోవడం లేదు. గోవిందం మాత్రం అప్పుడప్పుడూ అతని ముఖం వంకచూసి మళ్లీ తల తిప్పుకుంటున్నాడు. అతను మాట్లాడుతున్నది చాలా అసందర్భంగా, అనుచితంగా అనిపించింది. ఎవరూ అతన్ని నోరు ముయ్యమనరేం?

ఇంతలో డ్రైవర్ ట్రిప్‌షీట్ తీసుకుని బస్సులోకి వచ్చాడు. తలకాయలు లెక్కబెట్టుకున్నాడు. షీట్ చూసుకున్నాడు. ముఖం చిట్లించాడు. మళ్లీ లెక్కబెట్టాడు.

గోవిందం కూర్చున్న సీట్ వెనకదాకా వచ్చి 'ఏమండీ మీరు టికెట్ తీసుకున్నారా?' అని అడిగాడు పోలీస్ కానిస్టేబుల్‌ని ఉద్దేశించి.

'ఇదిగో టికెట్' అని తీసి చూపించాడు అతను.

డ్రైవర్ మళ్లీ తలకాయలు లెక్కపెట్టడం ప్రారంభించాడు.

చార్‌మినార్ ఆసామీ అతన్ని గమనించి 'ఇది నాన్‌స్టాప్ బస్సేనా?' అని అడిగాడు.

'ఏమని ఎక్కావు?' అన్నాడు డ్రైవర్, కౌంటింగ్ మధ్యలోంచే.

'పోలీసాయన్నే టికెట్ కొన్నావా – అని అడుగుతున్నావే! నీకెంత ధైర్యం?' అన్నాడు చార్‌మినార్ ఆసామీ – డ్రైవర్ అతన్ని పట్టించుకోకుండా తన పని పూర్తి చేసుకుని వీల్ ముందుకు వెళ్లి బండి స్టార్ట్ చేసాడు.

'చూడండి...ఎంత అన్యాయమో! ఇంత పోయేకాలం ఎప్పుడైనా ఉందా? పోలీస్ మనిషినే టికెట్టుందా అని అడుగుతున్నాడు...' అంటూ తన ధోరణి సాగించాడు చార్‌మినార్.

గోవిందానికి ఆశ్చర్యం అనిపించింది. ఇందాక 'ఉల్ఫా' టికెట్ అని ఆక్షేపణ చేసిందీ ఇతడే! డ్రయివర్ టికెట్ అడిగితే విడ్డూరంగా చెబుతున్నదీ యితడే! 'ఈ మనిషికి కన్‌సిస్టెన్సీ ఉన్నట్లు లేదే!' అన్నాడు గోవిందం రామతారకంతో. 'పొద్దున్నే డోస్ వేసాడని చెప్పాను కదా! మీరు పట్టించుకోకండి. ఏమీ మాట్లాడకండి. మిమ్మల్ని కూడా ఏమన్నా అంటాడు –' అన్నాడు రామతారకం. గోవిందం కాస్త కుదుట పడ్డాడు.

కాస్సేపయ్యాక చార్‌మినార్ ఆసామీ నాలుగయిదు కాగితాల బొత్తి గోవిందానికి ఇచ్చి 'చూడండి...రెండు వందలు లంచం ఇస్తేకానీ ఈ లైసెన్స్ దొరకలేదు నాకు' అన్నాడు.

గోవిందం ఆ కాగితాలు అందుకున్నాడు గానీ అవి ఏమిటో చూడలేదు.

'ప్రతి గాడిద కొడుకూ రూలు ప్రకారం పనిచేస్తాననేవాడే! పచ్చకాగితం చూపకపోతే కాగితం మీద కలం పెట్టడు. రూలు! రూలు! రూలు ప్రకారం పనిచేస్తే అంతకన్నా కావలసింది ఏముంది?'

గోవిందానికి ఎలాగయినా ఇతన్ని వదిలించుకోవాలనిపించింది.

'చూడండి...బస్‌లో ఏం రాసారు. అది చదవండి' – అని చూపించాడు.

'పొగ త్రాగరాదు' – అని చదివాడు ఆ ఆసామీ బడి కుర్రవాడిలాగా.

'మరి మీరే ఇందాకటి నుంచి చార్‌మినార్ దట్టించి మా ప్రాణాలు తీస్తున్నారు. రూలు ప్రకారం మీరు మాత్రం నడుచుకోనక్కర్లేదా? పైగా ప్రతిక్షణం విరామం లేకుండా ఉపన్యాసం ఇస్తున్నారు. మాకందరికీ చాలా ఇబ్బందిగా ఉంది!

'ముందే చెప్పాను కదండీ. టిక్కెట్ కొనుక్కున్నానని. నాకు అన్నిటికీ లైసెన్స్ ఉంది.'

'టికెట్ – ప్రయాణం చేయడానికి లైసెన్స్ ఇస్తుంది. సిగరెట్లు తాగడానికీ, ఉపన్యాసాలు ఇవ్వటానికీ కాదు–' అన్నాడు గోవిందం.

'అయితే ఏమంటారు?'

–మిమ్మల్ని మాట్లాడవద్దని చెబితే విన్నారుకాదు, అన్నట్లుగా చూచాడు రామతారకం.

'ఏమీ అనను. మెదలకుండా కూర్చోండి–' అని ఆ కాగితాలు అతనికి వాపసు చేసాడు.

కాగితాలు జాగ్రత్తగా అందుకుంటూనే 'మీకు కోపం వచ్చినా క్షమించమని అడగను. కాని ఈ దేశంలో 'గవర్నెన్స్' ఉన్నదంటే నేను మాత్రం నిలువుగా నరికినా ఒప్పుకోను–' అన్నాడు చార్‌మినార్.

గోవిందం ఏమీ మాట్లాడలేదు. రామతారకం మటుకు ఉలిక్కిపడ్డట్లు నటించాడు. కానీ అతని ముఖంలో 'నువ్వు ఒప్పుకుంటే ఎంత, ఒప్పుకోకపోతే ఎంత? కోట్ల కొద్దీ ఉన్న లింగాల్లో నువ్వో బోడి లింగానివి' అన్న భావం మటుకు ప్రస్ఫుటంగా కనిపిస్తోంది.

బస్ ఈసరికి మంగళగిరి చేరుకుంది.

నాన్‌స్టాప్ గనుక ఆగదు. రయ్‌మని పోతూనే ఉంది. కొండ బ్యాక్‌గ్రౌండ్‌లో దేవాలయ గోపురం ఎత్తుగా భారీగా అగుపిస్తోంది. చార్‌మినార్ ఆ గోపురానికి – దేవాలయ స్వామికి – కళ్లు మూసుకుని, చెవులు వాయించుకుని దణ్ణం పెట్టాడు. అతని పెదవులు ఏదో గొణుగుతున్నాయి. పూర్తి స్వగతమే.

గోవిందం అతన్ని వింతగా చూస్తున్నాడు.

ఎంత దైవభక్తి!

ఈ దేశంలో భక్తులు కానివాళ్ళు ఎవరూ లేరు. కాకపోతే దేనికి భక్తులు? – అనేదే ముఖ్యమైన పాయింట్. కొందరు డబ్బుకు భక్తులయితే కొందరు రాజకీయాలకు. నిజమయిన నికార్సయిన సంఖ్య మాత్రం తగ్గిపోతోంది. దేశ స్వాతంత్ర్యం తరువాత పుట్టి పెరిగిన వాళ్లే జనాభాలో ఎక్కువ సంఖ్య కనుక దేశభక్తి – దాని పనితీరు ఇప్పుడు ఏదో చరిత్ర భాగంలాగా, ఇతిహాసం లాగా చెప్పుకుంటున్నారు. అంతే తప్ప ఆ ప్రస్తావనలు వచ్చినప్పుడు వాళ్ళ ఒళ్ళు పులకరించదు, కంఠం గద్గదం కాదు.

'పొరుగు వాడికి తోడుపడడం' ఇప్పుడు పౌరలక్షణం కానేకాదు – ఎక్కడో నూటికి, కోటికి – రామతారకంలాంటి వాడు తప్ప ...అనుకున్నాడు గోవిందం.

మళ్లీ మంగళగిరి దేవుడు అతని మనస్సులో మెదిలాడు. ఆయన్ని తను చూడలేదు. ఆ విగ్రహాన్ని గురించి కథలు చెప్పుకుంటారు. ఆయనకు 'పానకాల స్వామి' అని పేరు.

ఎన్ని పానకం నీళ్లు ఆయన నోట్లో పోసినా సగం మాత్రం స్వీకరించి తతిమ్మా సగాన్ని 'రిజెక్ట్' చేస్తాడట. ఇందులో మహత్యం ఏమీలేదు, ప్యూర్ సైన్స్ తప్ప అంటారు రేషనలిస్టులు – అక్కడికి మహత్యం, ప్యూర్ సైన్స్ వేర్వేరు అయినట్లు.

గోవిందం మళ్లీ ప్రస్తుతంలోకి వచ్చాడు.

చార్‌మినార్ కళ్లు ఒత్తుకుంటున్నాడు. అవి అప్పటికే ఎర్రబడి వర్షించే మబ్బు తునకలలాగ తయారయ్యాయి. అతనూ అనుకోకుండా గోవిందం వైపు చూచి 'దొరికిపోయినట్లు'గా ముఖం పెట్టాడు.

'నా కొడుకు నక్సలైట్లలో కలిసిపోయాడు. అందుకు నాకేం విచారం లేదు. ఇవాళ కాకపోతే రేపయినా వాడిని ఏదొక ఎన్‌కౌంటర్లో చంపేస్తారు గానీ మిగల్చరు' అన్నాడు చార్‌మినార్ గోవిందం మాత్రం వినేట్లు. గోవిందం ముఖంలో అతనికి కావలసిన భావం కనిపించలేదు, ముఖం చిట్లించుకున్నాడు చార్‌మినార్. రెండు నిమిషాలు ఆగి మళ్లీ తనే అన్నాడు – 'కొడుకునయితే కన్నాంగానీ వాళ్ల కర్మలను కనలేదు గదా! – అని తెలుగులో ఓ సామెత. కానీ ఎవరూ వినరేం?'

'పోనీలెండి... అశుభం పలక్కండి. మీ కుర్రాడు నేడోరేపో పారిపోయి వచ్చి మీతో కలిసిపోతాడేమో' అన్నాడు గోవిందం లాలింపుగా. అవతలి మనిషి పుట్టెడు విచారంలో ఉంటే, తనేమీ పట్టనట్లుగా ఉండడం అతనికే ఎబ్బెట్టుగా తోచింది.

'మీ మీద ప్రమాణం చేసి చెబుతున్నాను. వాడు వస్తాడో, రాడో నాకేం పట్టలేదు. కానీ వాడు వచ్చేదాకా – మీ నోటి మాట నిజమై – నన్ను వీళ్లు బతకనిస్తారంటారా? నాలుగు రోజులకోసారి నా ఎముకలు చితకపొడుస్తున్నారు. ఎన్‌కౌంటర్లో వాడు చనిపోవడం కంటే – ఏమీ ఎరుగని వాడిని నేనే ముందు పోతానేమో! అసలయినా ఇంకా ఎలా బతికి ఉన్నానో నాకే అర్థంకాదు –' అన్నాడు చార్‌మినార్.

గోవిందం అతన్ని ఊరడించడం ఎలాగో తెలియలేదు.

గుక్కెడు మంచినీళ్లు తాగి, చార్‌మినార్ మళ్లీ అర్థస్వగతంగా ఇలా అన్నాడు. 'నక్సలైట్లకు అందరూ ఉపదేశాలు యిచ్చేవాళ్లే. కుమార్గం వదిలి మళ్లీ మెయిన్‌స్ట్రీమ్‌లో కలిసిపొమ్మని. నాకు తెలియక అడుగుతాను – చెప్పండి. ఆ మెయిన్ స్ట్రీమ్ ఎక్కడుంది? అందరూ దురాశా పీడితులు, గజదొంగలు, రికార్డ్ అయిన నేరస్థులు. నిజాయితీ అన్నది

ఎన్నడూ ఎరగని వాళ్లేగదా! వాళ్లతో కలిస్తేనేం, కలవకపోతేనేం?......'

సాంఘిక చరిత్ర అంతగా తెలియదు కనుక ఈ మాటలు తనకు ఏ మాత్రమూ అర్థం కావని తెలుసుకున్నాడు గోవిందం. చరిత్ర పుస్తకాల్లో థగ్గులు, పిండారీల గురించి చదివాడు కానీ వాళ్ల సాంఘిక చరిత్ర, సామాజిక రీతి నీతులు కూడా అతనికి తెలియవు. తెలుసుకుందామనే కాంక్ష లేకుండానే రోజులు, సంవత్సరాలూ గడిచిపోతున్నాయి.

బస్ ఆగింది...ఎవరో రిక్వెస్ట్ చేసిన మీదట. పెద్ద పెద్ద లగేజిలు దింపుకుంటూ ఇద్దరు ముగ్గురు ప్రయాణీకులు హడావిడిగా ఉన్నారు.

రామతారకం గోవిందంతో 'రైల్‌స్టేషన్‌కి వెళ్లాలంటే ఇదే దగ్గర. బస్‌స్టేషన్ వరకూ వస్తే టైమ్ వేస్ట్, డబ్బులు వేస్ట్. అందుకనే ఎక్కువ మంది ఇక్కడ దిగిపోతారు – ' అన్నాడు.

గోవిందం కూడా నిజానికి రైల్‌స్టేషన్‌కే వెళ్లాలి. అడక్కుండానే ఈ విషయం చెప్పినందుకు రామతారకానికి మనసులోనే థాంక్స్ చెప్పుకుంటూ అయితే 'నేను కూడా ఇక్కడే దిగుతాను, నేనూ స్టేషన్‌కే వెళ్లాలి' అన్నాడు. అతనికి లగేజ్ బ్యాగ్ దింపుకోవడంలో సహాయం చేసాడు రామతారకం.

'చాలా థాంక్స్, మీ సహాయానికి–' అన్నాడు గోవిందం, రామతారకంతో.

చార్‌మినార్ ఆసామీ కూడా అతనికి రెండు చేతులూ కలిపి నమస్కారం చేస్తూ 'నేనేదో వాగి మిమ్మల్ని విసిగించి ఉంటాను. మన్నించండి బాబూ. నాబాధలు నావి!' అన్నాడు.

నక్సలైట్స్‌కు లైట్స్ కనిపిస్తే బాగుండును. వాళ్లకు క్షేమం, దేశానికి క్షేమం – అనుకున్నాడు గోవిందం.

అతను ఆటోలో కూర్చుంటూ ఉంటే రామతారకం చేయివూపాడు బస్‌లో నుంచే.

(కథాకేళి – 7, 2006)